

การจัดการเรียนรู้

การเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้รับผิดชอบ

1. ดร.ดลนภา หงษ์ทอง
2. อาจารย์กัญติยา ลัมประเสริฐ
3. อาจารย์वासนา กันคำ

งานวิเทศสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา

ความเป็นมา

กระแสการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี 2558 ในสังคมไทย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ประชาคมอาเซียนเป็นสิ่งลึกลับซับซ้อนบนพื้นฐานของความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม สำหรับวงการการจัดการศึกษาพยาบาล ยังหมายความถึงความท้าทายในการจัดการศึกษาพยาบาล ที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะในประเด็นของการตกลงเปิดเสรีด้านวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangement: MRAs) ซึ่งวิชาชีพพยาบาลเป็นสาขาหนึ่งที่ทำให้ความตกลงเปิดเสรีด้านวิชาชีพ โดยจะเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2558 ดังนั้น นอกจากบัณฑิตพยาบาลต้องแข่งขันกันภายในประเทศแล้ว ยังมีคู่แข่งจากต่างชาติเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของพยาบาล ที่จะต้องมีการสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตพยาบาลในการแข่งขันเมื่อมีการเปิดเสรีด้านวิชาชีพพยาบาล กับประเทศในอาเซียน โดยมีการจัดการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษามีหน้าที่หลักการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณภาพ ตอบรับกับความต้องการของสังคมท้องถิ่นและชุมชน จึงได้มีการจัดโครงการเพื่อตอบสนองกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีงานวิเทศสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 7 โครงการหลักได้แก่

1. โครงการการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)
2. โครงการประเมินระดับความรู้ภาษาอังกฤษในกลุ่มบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา
3. โครงการพัฒนาความพร้อมของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการศึกษาพยาบาล เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
4. โครงการพัฒนาแลกเปลี่ยนอาจารย์กับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ
5. โครงการ แลกเปลี่ยนความรู้วิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ
6. โครงการเตรียมความพร้อมทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา
7. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา

จากโครงการหลักจะสังเกตได้ว่าจุดเน้นในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมนั้น เน้นหนักที่การพัฒนาภาษาอังกฤษทั้งในส่วนของบุคลากร และ นักศึกษา ทั้งนี้ตามกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงจัดเป็นภาษาที่สองของชาวอาเซียน และเมื่ออาเซียนกำหนดให้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทำงานของทุกคนในอาเซียน ทุกคนต้องเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษให้ได้ทั้งสิ้นเพราะ

เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่สำคัญยิ่ง ในอันที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจกับผู้คนต่างภาษาและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการขยายเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับองค์กรหรือสถาบันต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และนำไปปรับใช้ในการจัดการศึกษาพยาบาล

การวิเคราะห์สภาพการณ์

ภาษาอังกฤษเป็นประเด็นที่เร่งด่วนที่บุคลากรและนักศึกษาพยาบาล ของวิทยาลัยฯ ที่ควรได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความรู้ภาษาอังกฤษในกลุ่มบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา โดยสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2557 พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 33.96 (SD.=13.84) และมีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์ (มากกว่าร้อยละ 50) คิดเป็นร้อยละ 12 (6 ใน 50 คน) ซึ่ง ต่ำกว่ารายการดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI 11 ร้อยละ 30 ของอาจารย์ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะภาษาอังกฤษ) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบระดับความรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของบริษัท ELLIS ประเมินอาจารย์ทั้งหมดจำนวน 52 คน และ เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน 23 คน รวมเป็น 75 คน พบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับระดับ 5.52 (SD=1.20) ซึ่งเปรียบเทียบกับคะแนน TOEFL ช่วงระหว่าง 327 -360 คะแนน หรือ TOEIC ช่วงระหว่าง 200 -315 คะแนน ซึ่งยังอยู่ในระดับต่ำ

ผลการสอบภาษาอังกฤษก่อนจบการศึกษา (exit examination) ในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2557 พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.26 (SD.=9.66) และมีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์ (มากกว่าร้อยละ 50) คิดเป็นร้อยละ 18.18 (16 ใน 88 คน) ซึ่ง ต่ำกว่ารายการดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI 10 ร้อยละ 20 ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะภาษาอังกฤษ) แต่ทั้งนี้ผลการทดสอบความรู้อาเซียนของนักศึกษาในกลุ่มนี้ พบว่ามีความรู้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน ร้อยละ 69.20 (SD.=2.15) และมีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์ (มากกว่า 60%) คิดเป็นร้อยละ 85.23 (75 ใน 88 คน) ซึ่ง สูงกว่ารายการดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI 12 ร้อยละ 40 ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน) และผลการประเมินการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 106 คน เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557 พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ภาษาอังกฤษร้อยละ 38.83 (SD=8.38) มีนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 มีจำนวน 11 คน จาก 106 คน คิดเป็นร้อยละ 10.38 ต่ำกว่าค่าเป้าหมายเกือบครึ่ง (KPI 10 ร้อยละ 20 ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะภาษาอังกฤษ) แต่ผลการประเมินความรู้เรื่องอาเซียนในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้อาเซียนร้อยละ 69.20 (SD=2.15) นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 มีจำนวน 104 คน จาก 106 คน คิดเป็นร้อยละ 98.11 ซึ่ง สูงกว่ารายการดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI 12 ร้อยละ 40 ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน)

กิจกรรมการพัฒนา

จะเห็นได้ว่าการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการเน้นหนักการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเป็นเรื่องหลักที่จะต้องดำเนินการ ทั้งนี้ มีโครงการพัฒนาทั้งรายบุคคลซึ่งได้แก่

1. โครงการการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ซึ่งบุคลากรจะได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง
2. พัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศภายใต้โครงการ พัฒนาแลกเปลี่ยนอาจารย์กับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ โดยมี การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ คือ คณะพยาบาลศาสตร์, Sam Houston State University, Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีโครงการความร่วมมือต่อเนื่องคือ มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์จำนวน 2 ท่าน ที่จะเดินทางไปศึกษาดูงานที่คณะพยาบาลศาสตร์, Sam Houston State University, Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงระหว่าง 22 สิงหาคม ถึง 4 กันยายน 2557 นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาความร่วมมือกับ Saint Louis University, School of Nursing, Baguio City, The Philippines ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้มีจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างสถาบัน (MOA) เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2556 ได้มาเยี่ยม และ แลกเปลี่ยนแนวทางการสร้างความร่วมมือต่อเนื่อง ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 และ นอกจากนี้ ทางวิทยาลัยฯ ยังได้จัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างสถาบัน (MOA) กับ Yunnan College of Foreign Affairs and Languages, Yunnan, China ในวันที่ 23 กรกฎาคม 2557
3. สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาพยาบาลในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน โดยคณะผู้บริหาร และอาจารย์จำนวน 38 ท่าน จะเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ University of Nursing, Yangon สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า (เมียนมาร์) ในระหว่างวันที่ 7-9 พฤษภาคม 2557 (ภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน)
4. พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษกับกลุ่มอาจารย์ บุคลากรสำนักงาน และ เจ้าหน้าที่จำนวน 3 กลุ่ม โดยการจัดอบรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยชาวต่างประเทศเจ้าของภาษา
5. การพัฒนาภาษาอังกฤษ “เพื่อนช่วยเรียน” ซึ่งดำเนินการโดย บุคลากรของวิทยาลัยที่มีความรู้ภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน ทำบทเรียนจำนวน 20 ชั่วโมงเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่บุคลากรด้วยตนเอง
6. โครงการเตรียมความพร้อมทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนร่วมกับกลุ่มงานวิชาการ โดยการจัดทำ English camp สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 4 รุ่น โดยทำในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ จำนวน 14 ชั่วโมง เน้นเนื้อหาหลักในการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารทางการพยาบาล (English communication for nurses)

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในรอบปีงบประมาณ 2557 พบว่า

1. ในส่วน of นักเรียนนั้นมีการเตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องทักษะการติดต่อสื่อสารทางการพยาบาลด้วยภาษาอังกฤษ สำหรับกิจกรรม English camp พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจ ในกิจกรรมการเรียนในระดับดีมาก (mean = 4.27, SD.=0.67) นอกจากนี้ ทางวิทยาลัยได้จัดหาอาจารย์ชาวต่างประเทศ มาเป็น

อาจารย์ประจำที่วิทยาลัยซึ่งเริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2557 เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าของภาษา อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลมีการสร้างบรรยากาศที่เน้นให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น เช่นอาจารย์หลายท่านมีการสื่อสารการสอน เช่น สไลด์นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ แพลวาร์สารทางการพยาบาลภาษาอังกฤษ และ มอบหมายให้นักศึกษาทำ Role play เป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ นักศึกษายังต้องพัฒนาให้มีความพร้อมและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมในการแข่งขันในตลาดแรงงานของกลุ่มประเทศอาเซียน

2. สำหรับการพัฒนาในกลุ่มอาจารย์ และ เจ้าหน้าที่พบว่า กิจกรรมพัฒนาภาษาอังกฤษทั้งการเรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การพัฒนาภาษาอังกฤษโดยอาจารย์ชาวต่างประเทศเป็นผู้สอน และ การเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศนั้น พบว่ามีผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าเป้าหมาย จากการสอบถาม พบเหตุผลคือ ติดภารกิจหลัก ไม่มีเวลาบ้าง และจากการสังเกตพบว่าบุคลากรยังให้ความสนใจน้อยกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ขาดความมั่นใจในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ คิดว่าเป็นเรื่องที่ตนเองยังไม่มีความจำเป็นมากนักในการพัฒนาเรื่องนี้ และมีบางคน มักจะบอกว่าตนเองไม่เก่งภาษาอังกฤษ จึงไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ จากการศึกษาค้นคว้าของผู้เขียน พบว่า ปัญหาที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่เก่งภาษาอังกฤษ พบว่ามีประเด็นหลักๆ อยู่ 5 ประการ คือ

1. ลักษณะหลักสูตรและการสอน ที่ไม่ได้เน้นเรื่องการติดต่อสื่อสาร แต่เน้นหนักเรื่องไวยากรณ์
2. ทักษะคิดของคนไทย มักจะไม่กล้าพูดเพราะกลัวพูดผิด และ กลัวถูกจับผิดหากพูดไม่ถูกต้อง
3. ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ทั้งๆที่คนไทยเรียนภาษาอังกฤษมาเกือบ 20 ปี ก่อนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ พอไม่ได้ใช้จึงทำให้ไม่กล้าที่จะสื่อสาร
4. ความสามารถของผู้สอน มีผู้สอนบางส่วนซึ่งอาจจะสอนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากผู้สอนเองไม่ได้ถนัดภาษาอังกฤษ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดได้
5. ขาดความกระตือรือร้น ซึ่งมักอ้างว่า มีธุระอย่างอื่น ไม่มีเวลาบ้าง

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่สรุปทั้ง 5 ประเด็น สอดคล้องกับสภาพปัญหาการพัฒนาภาษาอังกฤษในกลุ่มบุคลากรวิทยาลัยฯ ในเรื่องของทัศนคติ การไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน และ ความกระตือรือร้น ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในกลุ่มบุคลากรในปิงบประมาณต่อไป จะต้องพัฒนาในเรื่อง ทัศนคติต่อภาษา และ วางแผนให้เกิดการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตการทำงาน หรือ ในวิทยาลัย ให้มากขึ้น

ถอดบทเรียน/แนวทางการพัฒนา

การเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นภารกิจหลักที่หน่วยงานวิเทศสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวในเนวบวง ทั้งในเรื่อง การเตรียมความพร้อมในด้านภาษาอังกฤษซึ่งถือเป็นเรื่องเร่งด่วน เนื่องจากภาษาอังกฤษจึงจัดเป็นภาษาที่สองของชาวอาเซียน จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา พบว่า ควรมีการเสริมแรงอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และ นักศึกษา ให้มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สร้างความกระตือรือร้น อีกทั้งสร้างบรรยากาศให้เกิดการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตการทำงานให้มากขึ้น จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การดำเนินงานโดยมีการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เช่น งานพัฒนาบุคลากร งานวิชาการ งานกิจการนักศึกษา และ อื่นๆ ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปพร้อมๆกัน ซึ่ง จากประสบการณ์การดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าการบูรณาการการทำงานกับฝ่ายต่างๆ จะช่วยสร้างประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

ทั้งนี้วิชาชีพพยาบาลใน 1 ใน 8 วิชาชีพที่มีการตกลงเปิดเสรีด้านวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangement: MRAs) โดยจะเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งนอกจากบัณฑิตพยาบาลต้องแข่งขันกันภายในประเทศแล้ว ยังมีคู่แข่งจากต่างชาติเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของพยาบาล ที่จะต้องมีการสร้างความพร้อมให้กับบัณฑิตพยาบาลในการแข่งขันเมื่อมีการเปิดเสรีด้านวิชาชีพพยาบาล กับประเทศในอาเซียน ดังนั้นการพัฒนาบัณฑิตให้มีความพร้อม ตัวอาจารย์และ บุคลากรเอง ต้องมีความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาพยาบาลเช่นกัน นอกจากนี้ การสร้างเสริมจิตวิทยาอาเซียน ซึ่งหมายรวมถึง การเรียนรู้เข้าใจประเทศในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เรียนรู้ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ภาษา เป็นเรื่องที่ต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อการอยู่ร่วมกันตามคำขวัญอาเซียน (ASEAN's motto) คือ “One Vision, One Identity, One Community” หรือแปลเป็นภาษาไทยคือ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” คำขวัญอาเซียนอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนภาพรวมของประชาคมที่สร้างความรู้สึกร่วมกันในประเทศสมาชิก สามารถแสดงถึงความร่วมมือกันในด้านต่างๆ เช่น ความร่วมมือในด้านการเมืองความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และ ด้านสังคมวัฒนธรรมของประเทศสมาชิก เป็นต้น สำหรับความร่วมมือในด้านการเมืองความมั่นคง คือ การร่วมมือกันของประเทศสมาชิกเพื่อสร้างเสถียรภาพ ความร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจ คือ การส่งเสริมและสร้างตลาดรวมของประเทศสมาชิกโดยสร้างตลาดฐานการผลิตเดียวและการเคลื่อนย้ายตลาดแรงงาน สินค้าและบริการ เป็นต้น ทั้งนี้ ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ ความร่วมมือในด้านการอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศสมาชิก ความเข้าใจ ในอัตลักษณ์ของอาเซียน และ การเคารพกันที่หลากหลายของวัฒนธรรมต่างๆและการสร้างสังคมที่เอื้ออาทรกันในประเทศสมาชิกให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงเป็นเรื่องที่ท้าทาย และ ผลักดันให้ไปสู่เป้าหมายด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

